Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 62. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 3-го КВІТНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, APRIL 3, 1984 No. 62. VOL. XCI.

Дитячий журнал описує українські писанки

Джерзі Сити, Н. Дж. — Широко популярний серед американської дітвори місячник „Гайлайтс" подає у найновішому числі за квітень ц.р. обширну статтю Франсис М. Клеппер про українські писанки під назвою „Скажи це ячком".

Починаючи її, авторка пише, що люди пересилають, дають як доказ любови, пам'яті чи побажань щастя, квіти. В Україні, натомість, від двох тисячоліть люди висловлюють свої побажання яєчком, яке називається „писанкою". Авторка подає правильну фонетичну вимову слова „писанка", а в дальшому історію малювання писанок в Україні, що починається ще від передхристиянських часів, коли розмальовували писанки різними символами.

З приходом християнства, пише Ф.М.Клеппер, писанки стали важливою і нерозривною частиною українських Великодніх традицій, а давнім символам надано релігійне значення. Захоплюючись мистецтвом писання писанок, авторка вияснює молодим читачам у приступний спосіб цілий процес малювання писанки, як також символи поодиноких барв, що їх писанкарі вживають найчастіше.

До статті включені дві великі кольорові знімки типових українських писанок і молодої українки у вишиваній блюзочці при праці над розписуванням писанок.

ВЕЧІР ПАМ'ЯТІ Є. МАЛАНЮКА У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. — Заходом місцевих відділів ОЖ ОЧСУ та ТУІА буде влаштований Вечір, присвячений пам'яті видатного українського поета та публіциста інж. Євгена Маланюка у 15-ліття його смерти. В програмі: есей про поета, рецитація його творів та вокально-музичні точки.

Вечір відбудеться в суботу, 14-го квітня ц.р., о год. 6-ій вечора в конференційній залі Українського Освітньо-Культурного Центру, при 700 Сідар ровд у Філядельфії. По закінченні програми спільна зустріч учасників Вечора при буфеті. Вступ — 5 дол.

ПРЕЗИДЕНТ РЕҐЕН ВІТАВ ПАТРІЯРХА ЙОСИФА

Рим, (УПБ)—Як відомо, Президент Роналд Реґен вислав Блаженішому Патріярхові Йосифові побажання з нагоди його 92-ліття. Це письмо, надане телеграфічно, надійшло до Блаженішого через новостворену амбасаду ЗСА при Апостольській Престолі. Поміщуємо український переклад цього листа:

19 лютого 1984

„Ваша Еміненціє:

Приємно мені зложити Вам мої щирі побажання у Ваші 92-гі уродини.

Відбули упродовж років не тільки героєм для всіх українців, але й могутнім символом для всіх свободолюбних народів. У Вашій особі знайшли звершений вираз сила й могутність релігійного переконання і чесноти невгнутої принципіяльности. Від напасливих цькувань до ув'язнення в сибірських таборах праці, Ви через довгі роки зносили важкі консеквенції Вашої відданости справі свободи релігії.

Для кожного, що змагається і трудиться, щоб зберегти свободу і гідність людини, Ваше життя є надхненням шукати і берегти свої питомі духовні вартості.

Хай Бог благословить Вас і всіх, що з цієї радісної нагоди Вас вшановують.

Щиро відданий
Роналд Реґен"

У відповідь на ці побажання Патріярх Йосиф передав президентові Реґенові через американського амбасадора при Апостольськім Престолі листа такого змісту:

Ватикан, 14 березня 1984

„Дорогий Пане Президенте,

Прийміть мою щиросердечну подяку за Ваші ласкаві побажання з нагоди моїх 92-их уродин. Я глибоко ціню Вашу уважливість.

Дозвольте мені скористати з цієї нагоди, щоби висловити Вам мою вдячність і вдячність свободолюбного українського народу за Ваше ясне становище щодо прав людини. Наша Церква терпить вже понад сорок років жорстоке переслідування, і мало є голосів, які говорять в її обороні.

Нехай Бог дасть Вам силу, потрібну до належного сповнювання Вашого завдання супроти американського народу і супроти всіх народів землі.

Вам щиро відданий,
Йосиф Кардинал Сліпий
Патріярх

Студії виказують більше зближення молоді до батьків

Вашінґтон. — Дженіс Кромер, авторка студії п. з. „Настрій американської молоді", каже, що на підставі студії переведеної серед середньошкільників від сьомої до 12-ої кляс є певні познаки, що ця молодь повертається до більш консервативних вартостей.

1,500 студентів отримали 15-сторінковий запитник. Деякі звернені запитники були дискваліфіковані, а тільки 968 були прийняті і на їхній підставі, зглядно на підставі відповідей Кромер і її помічники прийшли до таких висновків: у вісьмох ділянках — наркотиків, виховання, праці, політики, вибору приятелів, релігії, статтевих зносин і підбору одягу — молодь погоджується з батьками.

Студія також показала виразний зворот молоді до батьків і родинного життя, відкидаючи при тому всякі інші примани, з якими вона зустрічається в товаристві, школі, театрах, здеґенерованих родинах тощо. Десять років раніше ситуація виглядала цілком, як тоді здавалося, безнадійною. Тоді батьки були „олд фешенд", ніхто не прислухався до їхньої думки, визначені державою, Церквою, школою і виховними інституціями вартості ігнорувались на кожному кроці. В 1983 році 75 відсотків молоді визнали, що вони не мають жадної серйозної проблеми з батьками і признались, що так званий „геп" між поколіннями майже не існує сьогодні. Не зважаючи на те, що деяка частина середньошкільників має застереження до поглядів батьків на такі справи, як релігія, статтеві зносини, політика, курення маріхуани тощо, багато з них, після деякої застанови, прийшли до висновку, що батьки мають рацію у багатьох відношеннях і до їхнього голосу треба прислухатися, бо вони мають великий життєвий досвід.

В оцінці батьків на скалі один до п'яти, матері отримали від дітей оцінку 4,3-, а батьки 4,2. Найбільш важливими проблемами, які мусять в скорому часі розв'язати З'єднані Стейти Америки це, на думку студентів, безробіття, інфляція насиль не злочинство та економічні справи. В 1974 році на першому місці була політика, консумеризм і занечищення довкілля. Учні, очевидно, турбуються загрозою нуклеарної війни, вбогістю, голодом в багатьох частинах світу. Нуклеарна загроза, підкреслена студентами в анкеті, була до певної міри несподіванкою для дослідників, бо досліди переводились ще перед висвітленням фільму „День пізніше".

Виступаючи на пресовій конференції, деякі 16 і 17-літні учні заявили, що старше покоління дещо злібералізувало свої погляди на багато справ. Тепер молода людина, заявив 17-річний студент, може підійти до своїх батьків і практично говорити з ними про всі справи життєвого порядку. 25 відсотків студентів заявили, що вони демократи, а 25 виявились республіканцями. 40 відсотків не знають яка політична партія краще може розв'язувати практичні проблеми ЗСА. 46,6 відсотка визнали, що наркотики найбільш шкідливі для молоді, 10,9 відсотка висловились проти алькоголю, а 7,2 відсотка — проти телевізійних програм.

З цією цікавою дослідницькою працею повинна познайомитись кожна людина в ЗСА, — кажуть спостерігачі і аналітики.

К. ЧЕРНЕНКО КРИТИКУЄ ЗСА

Москва. — Совєтський лідер Константин Черненко обіцяв у четвер, 29-го березня, продовжувати допомагати Етіопії та підтримав лідера Етіопії Менґісту Гайлє Маріяма в його обвинуваченнях ЗСА за їх вмішування в справи Африки. Менґісту Маріям перебував минулого тижня на триденних відвідинах в Москві.

На прийнятті в честь гостя, Черненко також сказав, що ЗСА представляють себе як чемпіона миру і в той же сам час ігнорують совєтську мирну ініціятиву та ведуть непроголошену війну проти Нікараґуа.

Саме прийняття, влаштоване в честь Менґісту і напади на політику ЗСА розглядаються західніми дипломатами як намагання зрівноважити різкий спад совєтських впливів в Африці, особливо після укладення договорів між Південною Африкою і Мозамбіком та Анґолею.

Теплий обмін взаємними похвалами міг також означати спроби розвіяти чутки про незгоди, включаючи повідомлення, що Етіопія попросила двох совєтських дипломатів залишити країну.

У своєму виступі Черненко згадав лише „складне становище, яке вирисовується на півдні Африки", і заявив про продовження підтримки „Анґолі, Мозамбіку та інших „прифронтових" країн, а також тих, хто бореться за визволення півдня Африки від колоніялізму і расизму".

Совєтський лідер також сказав, що він і Менґісту знайшли „повну єдність" у визначенні причини напруження у світі.

Черненко сказав, що Вашінґтон не відповів на його пропозицію, яку він зробив на початку минулого місяця, про визначення норм поведінки ядерних держав. Він запропонував принципи такої поведінки у своєму виступі 2-го березня, але західні лідери не сприйняли їх серйозно.

Черненко обвинувачував також ЗСА за їх дії в Нікараґуа, не згадавши нічого про незадоволення сандіністським режимом самого нікараґуанського народу.

Фундація УВУ дає стипендії на кобзарський курс

Ню Йорк. — Фундація Українського Вільного Університету проголошує повні стипендії для европейських студентів, зацікавлених в кобзарському курсі, який відбудеться в Мюнхені 7-19-го липня ц.р. Стипендії покривають кошти перебування, харчування і оплату курсу.

Як уже інформовано, курс будуть провадити кваліфіковані інструктори Школи Кобзарського Мистецтва в Ню Йорку, які беруть участь в студійній поїздці „Стежками Батьків по Европі" цього літа. Кобзарський курс відбудеться заходами Школи Кобзарського Мистецтва в Ню Йорку і Товариства Українських Бандуристів при співпраці Фундації УВУ. Згадані інституції уважають цей курс і зустріч корисними для поширення зв'язків і збереження та розвитку кобзарства у вільному світі.

Зацікавлені в курсі, зокрема з европейських країн, повинні звертатись до: Society of Ukrainian Bandurists, c/o Lydia Czorny, 84-82 164th St., Jamaica, N. Y. 11432.

ЗУСТРІЧ СЕНЬЙОРІВ

Ню Йорк. — В суботу, 7-го квітня о год. 1-ій по полудні відбудуться ширші сходини сеньйорів з перекускою і мистецькою програмою тут в школі св. Юра. Вступ — 3.50 дол. від особи. Зголошуватися від год. 10-ої до 3-ої, крім неділь і понеділків в „Самопомочі" в Ольги Соневицької.

В Ню Йорку відбудеться засідання Президії Секретаріяту СКВУ

Торонто (СКВУ). — В суботу й неділю, 7-го і 8-го квітня ц.р., в Ню Йорку в приміщенні Українського Конгресового Комітету Америки (УККА), при 203 Друга авеню, відбудеться друге з черги засідання поширеної Президії Секретаріяту СКВУ. На це засідання прибуде з Едмонтону президент д-р Петро Саварин.

Робочі засідання вужчої Президії відбулися в днях 15-го лютого, 7-го і 27-го березня в Торонто, підготовили багато справ, які потребують обговореня та одобрення цілої Президії.

У програмі нарад намічено: звіти з діяльности президента, членів Президії та голів Рад СКВУ. Президія обговорить також плян травневої збірки, 1000-ліття хрищення Руси-України, проблему деколонізації СССР, рік молоді 1985 та інші справи.

Рівнож на порядку нарад плянування оборони українців, полонених вояків совєтської армії в Афганістані, які тепер перебувають в Женеві, Швайцарія, під опікою Міжнародного Червоного Хреста.

Вшанували українського лікаря

Кеймбридж, Огайо. — Тут місцева американська громада вшанувала окремим святочним вечером відхід на пенсію директора стейтового центру для умово упосліджених д-ра Мирослава В. Гнатюка.

Д-р М. Гнатюк отримав окрему медалю від департаменту здоров'я стейту Огайо, а від інституції, якій він служив довгі роки — пропам'ятну таблицю та образ. Окреме відзначення отримав д-р М. Гнатюк від повіту Ґернзі, в якому він працював як лікар від 1962 року. Великою несподіванкою було на прощальному святі признання від губернатора Огайо Ричарда Ф. Селест. Найбільш зворушливим моментом прощальної вечері були слова д-ра Богдана Гнатюка, найстаршого сина д-ра М.Гнатюка, який розповів понад сотні присутніх про важкі початкові роки його батьків у новій країні та про приклад, який його батько дав своїм синам, які всі три тепер вже є також лікарями.

Сам д-р М. Гнатюк дякував усім присутнім за слова признання, як також за поміч, яку йому давало місцеве населення від початку його приїзду в ЗСА. Він згадував про 21 рік лікарської праці в тій частині Огайо, яку він полюбив тому, що вона нагадує йому його батьківщину — Україну. Просив теж, щоб цей виїмковий для нього вечір проходив в пам'ять недавно померлої його матері Анастазії, якій він завдячує свої успіхи, а особливо успіх у лікарській професії.

Про прощальний вечір для українського лікаря були ширші повідомлення у місцевій пресі враз із його знімкою.

Перенесення амбасади ЗСА до Єрусалиму набирає розголосу

Єрусалим. — Справа переведення амбасади ЗСА з Тель Авіву до Єрусалиму викликала менше зацікавлення в самому Ізраїлі, ніж вона займає в кампанії президентських виборів у ЗСА.

В той час, як Конґрес розглядає законопроєкт, який узаконив би перенесення посольства, президент Роналд Реґен погрожує накласти вето на такий крок, а два провідні демократичні кандидати на президента підтримують перенесення. Ізраїлькі офіційні особи відносяться до цієї справи обережно.

Стримуючись від коментарів, які можна було б сприймати, як вмішування в американську передвиборчу політику, ізраїльські керівники обмежилися лише до заяви про те, що Єрусалим, як столиця Ізраїля, є логічним місцем для чужоземного посольства.

„Ми вважаємо, що той факт, що посольства в Ізраїлі не є в Єрусалимі, а поза Єрусалимом, є ненормальним явищем", — заявив у неділю, 1-го квітня, секретар ізраїльського уряду Дан Мерідор. „Наше становище є таке, що Єрусалим, як столиця і об'єднане місто, є нормальним місцем для посольства, а не для консульства", — додав Мерідор.

Офіційні представники ізраїльського уряду вважають, що перенесення американської амбасади з Тель Авіву до Єрусалиму буде нормальною законною процедурою.

Речник міністерства закординних справ Ізраїля сказав: „Ми не вмішуємося в ці справи, але ми хотіли б бачити всі посольства в Єрусалимі, особливо амбасаду ЗСА".

Цей же речник та ряд офіційних представників підкреслили, що не Ізраїль був ініціятором перенесення американського посольства з Тель Авіву до Єрусалиму, а самі американці, а саме сенатор Деніел Мойнинген, демократ з Ню Йорку.

Я. СУСЛЕНСЬКИЙ ВИСТУПИТЬ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Голова Єврейсько-Українського Товариства в Ізраїлі Яків Сусленський прибув з Єрусалиму до ЗСА і виступить тут у вівторок, 3-го квітня ц.р., о год. 6:30 вечора в Українському Народному Домі при 140-142 Друга авеню в кімнаті ч. 23. Він говоритиме на тему: „Допомога українців євреям під час Другої світової війни". Після доповіді — запити і відповіді.

Трой вшанував пам'ять ген. Р. Шухевича

Трой, Н. Й. (І. Д.)—Заходом Об'єднання українських ветеранів Олбанської округи Трой вшанував пам'ять генерала Романа Шухевича—Тараса Чупринки 4-го березня ц.р. у 34-ті роковини його геройської смерти. Отець парох Б. Скасків відправив Службу Божу й Панахиду та сказав проповідь. Українські ветерани й сумівська молодь з прапорами стали зі свічками до Панахиди.

Потім відбулися сходини. Голова Об'єднання ветеранів Б. Боднар відкрив сходини та попрохав встати з місць і хвилиною мовчанки вшанувати сл. п. командира УПА.

Після молитви, що її провів о. Б. Скасків, І. Дурбак прочитав доповідь про життєвий шлях Покійного, що від молодих літ приготовлявся до визвольної боротьби, відбув військовий вишкіл, студіював пильно воєнну тактику, пізнав терени майбутніх дій УПА під час своїх пластових мандрівок. Як інструктор Карпатської Січі приготовляв січовиків до оборони Карпатської України. На початку Другої світової війни перевів курси старшин, створив військові

Закінчення на ст. 3.

У СВІТІ

СОВЄТСЬКА ПРОФСПІЛКОВА ГАЗЕТА „ТРУД" повідомила в четвер, 29-го березня, про те, що п'яні моряки, щоб замести сліди свого бешкету, підпалили промисловий пароплав у Японському морі, на якому самі плавали і працювали. Газета писала, що група моряків, які таємно перенесли чистий спирт на пароплав „Совєтская Камчатка", пили його чистим, а решту розлили на підлогу і підпалили. Вогонь тривав понад 12 годин. Газета не згадує нічого про жертви, але каже, що моряки, які бешкетували і підпалили пароплав були такі п'яні, що, не чекаючи рятувальників, поскакали в льодову воду.

ДВА НІКАРАҐУАНСЬКІ ПАРОПЛАВИ наїхали минулого тижня на міну в порті Корінто. Державне радіо Нікараґуа повідомило також про від'їзд міністра оборони Умберта Ортеґи Сааведри до Совєтського Союзу і Північної Кореї в пошуках військової допомоги. Радіо заявило, що пароплави не були сильно пошкоджені та що ніхто не потерпів від вибуху міни. Це вже п'ятий пароплав, який наскочив на міну в порті Корінто на протязі останнього місяця. Міни в портах Нікараґуа розставляють протисандіністські повстанці.

ЛІВИЙ ПАРТИЗАН БУВ УБИТИЙ та один поліціянт поранений під кінець минулого тижня у перестрілці в столиці Чіле Сантіяго. Це вже шостий убитий противник військового режиму ґенерала Піночета лише за останній тиждень політичних виступів і демонстрацій. Пресове аґентство повідомило, що стрілянина розпочалася, як ліві партизани напали на автомобіль поліції. П'ять демонстрантів були вбиті у вівторок. В середу поліція знову вступила в бій з учасниками похорону вбитих у вівторок, але повідомлення нічого не говорить про жертви цієї сутички.

ВІЙСЬКОВИЙ ЛІДЕР БАНҐЛЯДЕШУ ґенерал Ершад назначив лідера малої політичної партії прем'єр-міністром країни. В офіційному повідомленні сказано, що назначення політичного діяча Атавра Рахмана Хана прем'єром вступило в силу негайно, а заприсяження відбулося формально у п'ятницю минулого тижня. Новий прем'єр-міністер є головою малої партії Жатія Даль, яка підтримує військовий режим ґенерала Ершада. Ґенерал Ершад, який захопив владу від президента Абдуса Саттара під час військового перевороту в березні 1982 року, має намір передати владу цивільному урядові, вибори якого призначені на 27-го травня цього року.

КОМАНДУВАННЯ ТАЇЛЯНДСЬКОЇ АРМІЇ повідомило, що таїляндські війська захопили в полон 40 в'єтнамських вояків і знайшли п'ять вбитих після бою з в'єтнамським батальйоном, який перейшов на таїляндську територію з Камбоджі в погоні за повстанцями, вірними комуністичному урядові Камбоджі, що його скинули в'єтнамці 1979 року. Це найбільша група в'єтнамського війська, яка вступила в бій з таїляндськими прикордонниками від часу в'єтнамської окупації Камбоджі в 1979 році. Решту в'єтнамців, каже повідомлення, прогнано назад за кордон.

ВІЙСЬКОВИЙ РЕЧНИК ІРАКУ повідомив, що іракське військове летунство і військова фльота підпалили чотири іранські пароплави у північній частині Перської затоки. Цей же речник також сказав, що іракські гелікоптери, які намагалися рятувати залоги потерпілих пароплавів, які речник назвав „ворожими цілями".

В АМЕРИЦІ

ВЕСНЯНА СНІГОВА БУРЯ із силою вітру 70 й більше миль на годину в північносхідній частині З'єднаних Стейтів Америки, а в Південній і Північній Каролайні численні торнада, була причиною великих матеріяльних втрат на багато мільйонів долярів. Від бур і торнад згинуло в обидвох частинах Каролайни понад 70 осіб, а 1,500 були поранені. Офіційні речники в Каролайні повідомляють, що 3,500 родин опинилися без даху над головою і їх треба було переселити до шкільних чи інших приміщень. Буря своїм крилом сягнула аж до Ню Джерзі, Коннектикат і Ню Йорку і нанесла чимало матеріяльної шкоди. Місто Атлантик Сити, Н.Дж., було майже цілий день відрізане від суходолу і майже ціле залите водою. Частину деревляної споруди так званого „бордвоку" звалив вітер і морські хвилі, які піднімалися 15 й більше футів вгору. Подібна ситуація існувала на Лонг Айленді і в прибережних місцевостях Коннеттикат. Губернатор Ню Джерзі Томас Кейн проголосив виїмковий стан у багатьох повітах стейту і викликав національну ґвардію для допомоги населенню. Крім того автомобільний рух був спаралізований, а підземні поїзди ходили з великим запізненням.

СНІГОВО-ЛЕДЯНА БУРЯ В НЮ ЙОРКУ не зупинила трьох демократичних кандидатів перед дальшим веденням передвиборчої кампанії і їх було видно всюди: на головних двірях Ґренд Сентрал і Пенсильванія, автобусній станції, будинку Крайслера та інших місцях де можна зустрінути більшу кількість людей. Після прилюдної дебати між трьома кандидатами — Волтером Мондейлом, сенатором Ґері Гартом і проповідником Джессі Джексоном — у вівторок, 27-го березня ц.р., яку передавала по цілому краю телевізійна сітка Сі-Бі-Ес, Ґ. Гарт і В. Мондейл бажали вияснити виборцям багато спірних справ, які їх ділять. Сьогодні (вівторок, 3-го квітня) в нюйоркському стейті відбуваються передвибори, на яких дуже залежить особливо двом передовим кандидатам з огляду на кількість делегатів.

СЕНАТ ВІДМОВИВСЯ ПРИЙНЯТИ законопроєкт про висилку американських дорадників і війська до Гондурасу, Ель Сальвадору чи до інших загрожених комунізмом країн в Центральній Америці, не зважаючи на те, що американські військові дорадники в Ель Сальвадорі вже були предметом гострої критики. Пропозицію про обмеження висунув на форумі Сенату сенатор Едвард Кеннеді, демократ з Массачусетс. Якщоб його пропозиція була прийнята, жадний Уряд, теперішній чи майбутній, не матиме права висилати війська до Центральної Америки без виразної згоди Конґресу чи виповідження формальної війни котрійсь з країн в цьому обширі. Кеннеді надіявся досягнути своєї цілі шляхом компромісу за схвалення дальшої допомоги для Ель Сальвадору у висоті 61,7 мільйона долярів.

З'ЄДНАНІ СТЕЙТИ АМЕРИКИ, побоюючись нової хвилі керованого з Ірану Терору і атак на американських дипломатів й інсталяції ЗСА в світі, запропонували цілий ряд охоронних засобів, метою яких є зберегти життя і майно Америки поза кордонами. Найбільше очевидно, загрожені амбасади ЗСА в країнах Перської затоки, тобто в арабських країнах, але практика показує, що вийнятку не треба робити, бо терористи діють також у Франції і можуть діяти в інших европейських країнах. Речники Державного департаменту заявили, що на протязі тільки одного тижня терористи ранили американського дипломата в Страсбурґу, Франція, французького дипломата в західній частині Бейруту і замордували британського консуля з Атенах, Греція. Конґрес тимчасово призначив додаткових 10 мільйонів долярів на зміцнення охорони американських амбасад, а державний секретар Джордж Шулц напевно домагатиметься збільшення цих фондів на згадану ціль.

АМЕРИКАНСЬКІ СУДИ ПОЧАЛИ гостріше карати злочинців, які без жадної причини, або для наживи нищать цвинтарні нагробники, розбивають мавзолеї, викидають з них домовини, шукаючи за золотом й іншими дорогоцінними речами. Подібний випадок трапився минулого року на жидівському цвинтарі в одній з дільниць Ню Йорку де бандити викинули на доріжку кості і недавно поховані тіла померших, між ними також тіло 5-річної дівчинки і залишили страшну руїну в багатьох мавзолеях. Недавно лава присяжних в Ню Йорку визнала двох молодих злочинців 22-річного Роберта Феннелла і його ровесника Віллі Севіня винними за доконані ними злочини. За такий проступок вони можуть отримати від 3-ох до 7-ми років в'язниці.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303.

Суди в Арґентині

Як відомо, новий демократичний уряд Рауля Альфонсіна починає тепер переводити слідства та евентуальні судові процеси над цими членами військової хунти, які були при владі за останніх вісім років і яких уважають відповідальними за зникнення тисячів громадян Арґентини.

На початку урядування нової адміністрації видно розпорядження, що цих військовиків включно з ген. Рейнальдом Біньоне, останнім президентом Арґентини, судитимуть військові суди. Одначе, недавно Кримінальний апеляційний суд у Буенос Айресі вирішив, що за поривання цивільних громадян і за їхнє зникнення — судитимуть цивільні, а не військові суди.

Такий оборот справи викликав зрозуміле враження як на військових, так і на цивільних осіб, особливо на родинах пропавших осіб. Уряд Альфонсіна зарядив судові доходження проти цих вищих військових командирів, які приказували насильно поривати і нищити особи запідозрені в опозиції до правління мілітарної хунти в Арґентині, як теж військових підстаршин, які при виконуванні цих кримінальних злочинів, допускалися усяких надужить з власної ініціятиви. Уряд тоді теж постановив, що розправи над цими військовиками мали переводити військові суди.

Це останнє рішення створило певні застереження та навіть тривогу, особливо серед родин тих знищених осіб, бо панувало загальне переконання, що військові суди не будуть об'єктивні у видаванні вироків на членів арґентинських збройних сил. Ці рішення тепер скасував Верховний Суд.

В останніх кількох тижнях адвокати та родини осіб, які зникли без вісти або були вбиті, і теж організації, завданням яких є захист громадських прав, зголосили сотні імен осіб, що їх пірвали військовики.

Крайова комісія в справі зникнених осіб подала до відома, що в її списках є 8,426 осіб, які зникли за правління мілітарної хунти. З цього числа 950 осіб не були відомі згаданій Комісії.

З кінцем минулого тижня Головна рада збройних сил отримала ще 250 прізвищ осіб, які зникли в останніх роках.

Заступник міністра оборони Гораціо Хуонарена, заявив, що між тими особами, які є подані як „схоплені", є також втікачі, які перебувають поза кордонами Арґентини. Також деякі родини побитих громадян не подали їх в список мілітарної комісії.

Представники організацій, які борються за права людини, цілком не є вдоволені з існуючої ситуації і говорять, що їхня праця утруднена тим, що по провінціональних містах урядують ці ж самі судді, які співпрацювали з мілітарною хунтою. Після приходу нового демократичного уряду, вони залишилися на своїх становищах і в багатьох місцевостях згадані судді відмовляються співпрацювати з урядовими чинниками, які переводять слідства проти обвинувачених військовиків.

Американські часописи подають, що Ернесто Сабато, визначний арґентинський автор і голова Президентської комісії для прав людини, твердить, що хоча при владі є новий уряд, невідомі особи і в дальшому розсилають письма із погрозами смерти оборонцям прав людини і іншим патріотам-громадянам.

Михайло Кучер

„ОБМЕЖЕНИЙ КАПІТАЛІЗМ" У ПАКІСТАНІ ТА АФҐАНІСТАНІ

У Пакістані дуже легко вирішили справу безробіття серед втікачів з Афганістану. Дешеву робочу силу використано для вирощування дорогоцінного маку. Виглядає на анекдоту, але мак фінансує ливанську і афганістанську війни. Якщо потрібна зброя, гроші дають наркотики.

Влада Пакістану пробує боротись з торгівлею опіюмом. Одначе торгівці наркотиками знайшли легкий спосіб уникнути репресій. Вони переробляють опіюм у більш портативну героїну. Десять кілограмів опіюму дає неймовірно великий прибуток. На пакістанському ринку, недалеко від кордону, кілограм героїни коштує 12,000 фунтів стерлінгів. У Лондоні той же кілограм продається за сто тисяч стерлінгів.

Уряд Пакістану бореться з наркотиками півзасобами. Теоретично найлегше зруйнувати плянтації маку. Але вони знаходяться у віддалених районах країни, а їхні господарі добре озброєні і при нагоді завзято бороняться. Тому торгівля наркотиками побільшується з кожним роком.

Дивно виглядає, але велика кількість афганських втікачів у Пакістані не залежить від міжнародної допомоги. Вони працюють на плянтаціях маку і переробляють мак в героїну. Тому афганські повстанці мають досить грошей купувати зброю. Гроші отримують з продажі наркотиків.

У Пакістані просто цвіте так званий обмежений капіталізм. Він вже почав деструктивно впливати і на совєтські окупаційні війська в Афганістані. Досить великі суми в торгівлі наркотиками отримує збанкрутований кабулський режим. До Афганістану привозять люксусові капіталістичні товари, які далі таємно йдуть у Пакістан. Відає тим місцевий КҐБ і афганський міністр торгівлі при співпраці кузена президента Бабрака Кармаля.

Афганський „обмежений капіталізм" має досить широке примінення. Для совєтського війська — Афганістан небезпечна і брудна війна. Мораль совєтського війська низька. На кубинському ринку одверто продають американські оригінальні джінси і сигарети, французькі парфуми, шотландську віскі, японські електронні прилади, годинники „Сейко" — мрія усіх совєтських людей, люксусову жіночу білизну-французьку і західньонімецьку, золото і золоті вироби.

Навіть при допомозі совєтської окупаційної армії маріонетковий уряд Кабулу контролює тільки 20 відсотків території країни. Москва зруйнувала афганську економіку, хліборобство, іригаційну систему, сади. Комуністична партія Афганістану сконфіскувала кілька приватних секторів індустрії і зруйнувала їх.

Фінансова база афганського комуністичного режиму- податки в Кабулі-столиці і в кількох сільських місцевостях. Москва дещо допомагає економічно. Але совєтсько-афганська економічна політика справді фантастична. Совєтська влада в Афганістані тайно перевозить до Пакістану люксусові предмети, зокрема такі, що їх забороняє пакістанський закон — порнографію, алькоголь, гашиш з метою підмінувати пакістанську леґальну і суспільну структури. „Обмежений капіталізм" руйнує також мораль совєтського окупаційного війська. Вояки і старшини дістають малу платню. Вони за такі гроші на кабулських ринках малощо можуть купити. Вихід знайшовся простий. Вояки і старшини продають все, що можуть вкрасти — зброю, амуніцію, газоліну, навіть джіпи і вантажні авта, однострої армії. Після поліційної години — десята вечора — совєтські військові грабують крамниці і приватні будинки. Совєтські вояки продають зброю, щоб купити японські радіоапарати, німецьку і французьку жіночу білизну. Старшини продають ікру і навіть танки, повні ґазоліни за півціни на ринку. Купують золото, або швайцарські годинники.

Пакістанські урядові чинники кажуть — нам не є небезпечні телевізійні апарати, або, навіть, трохи порнографії з Кабулу. Нас турбує велика кількість алькоголю, яка руйнує засади Ісляму. Наші військові купують пляшку шотляндської віскі за 400 рупій, 35 американських долярів.

У Пакістані вже нелегко сказати, хто бореться за свободу проти совєтської окупації, а хто спекулянт. Совєтське командування в Кабулі сподівається при допомозі алькоголю, героїни і взагалі легкого збагачення спекуляцією знищити рух спротиву. Чи так станеться — невідомо. Покищо „обмежений капіталізм" нищить мораль совєтської окупаційної армії.

Любомир Калинич

Голод серця страждаючої мами

У „Свободі", 24-го березня ц. р., появилося розпачливе благання матері вмираючого у в'язниці 36-літнього українського політв'язня журналіста Валерія Марченка у Києві, яка телеграфічно звернулася до Папи Івана Павла II словами: „Ваша Святосте! Мій син, вірний християнин, що ніколи не переступав законів християнської віри, засуджений повторно на 15 років, вмирає у в'язниці. Його життя було сповнене стремлінням до добра і справедливости. Надіюся на Вашу поміч. Рятуйте віруючого християнина Валерія Марченка!"

Нам відомо, що саме тепер також сильно загрожене життя українського релігійного дисидента Йосифа Терелі, який є головою Комітету Української Католицької Церкви і Комітету Оборони Прав Віруючих в Україні. У лютому 1983 року російська православна активістка і правозахисниця Є. Саннікова написала звернення до Папи Івана Павла II з проханням заступитися за Йосифа Терелю. Копію цього листа одержала американська делеґація в Мадриді („Смолоскип" ч. 19, 1983 р.) Саннікова пише: „Чи переживе він (Йосиф Тереля — Л. К.) все те із слабим здоров'ям та після серцевої атаки? Можна сміло твердити, що духово він видержить, але фізично ні. Живим із цього він не вийде. Ваша Святосте! Не треба мені говорити, як цінним для нас є Ваш Голос... Я вірю, що з Вашим велетенським авторитетом Ви не лише можете вирвати чергову жертву із рук катів, але можете теж піддержати на дусі Йосифа Терелю та всіх дітей Вашої Греко-Католицької Церкви. Ще раз благаю — рятуйте Йосифа Терелю".

Нагадаймо відкритий лист до Папи Римського Івана Павла II від в'язнів табору 36 в Кучно, з підписом 12-ох в'язнів, між якими також є прізвище Миколи Руденка („Церковний Вісник", 8.5.83).

У цьому листі українські політичні в'язні описують, як у день святкування Воскресення Христового 14 в'язнів зійшлись за скромно заставленим столом, щоб святочно привітати себе та прочитати молитву. Група наглядачів розігнала зібраних, і за цей учинок покарано їх 15-денним карцером та позбавленням побачення з їхніми родинами. В'язні звернулися до Папи із скаргою, а також прохали повідомити про це Патріярха Пімена та екзарха України митрополита київського Філарета.

Нагадаймо теж відкритий лист Святішому Отцеві Іванові Павлові II від вірних католиків з Української ССР („Церковний Вісник" 13.6.1982), у якому читаємо: „Просимо Тебе, Святіший Отче, авторитетно роз'яснити представникам совєтської влади, від себе особисто, як Голови нашої Церкви, і від імени нашого вірного народу, що український народ має право домагатися свободи для своєї Католицької Церкви східнього обряду"

Українські студенти із ЗСА, Канади, Австралії й Англії, які прибули до Риму на літні курси Українського Католицького Університету, 11-го липня 1983 року передали прохання до Папи Івана Павла II, в якому просили Папу заступитися перед совєтським урядом за Юрія Шухевича, політв'язня в СССР („Свобода", 30-го вересня 82). Вони пишуть: „Ми почуваємо себе примушеними просити Вашу Святість заступитися за українських в'язнів у Совєтському Союзі. Особливо ми прохаємо Вашу Святість допомогти Юрієві Шухевичеві".

Пригадуємо читачам також, що український священик, переслідуваний у Совєтському Союзі, о. В. Романюк, також кількакратно звертався до Папи, прохаючи рятунку та заступництва. При цій нагоді пригадаємо собі, що в листопаді 1983 року Папа Іван Павло II особисто звернувся до губернатора Фльориди з проханням помилувати призначеного на страту на електричному кріслі убивника Роберта Суллівана („Ню Йорк Таймс", 2-го грудня'83). Насувається питання, чи є який сенс на майбутнє нашим українським дисидентам та українському громадянству звертатись про будь-яке заступництво до Папи Іван Павла II, якщо усі прохання залишаються промовчаними, або збутими лише дипломатичним чемностевим усміхом, без найменшої практичної акції чи хоча б спроби допомоги... А це ж ідейні українські дисиденти, які часто-густо жорстоко кинуті у тюрми саме через приналежність до Христової Церкви.

Мати вмираючого сина Валерія Марченка, який став жертвою жорстокої большевицької несправедливости, вислала розпачливий голос свого уболіваючого серця до Вселенського Архиєрея. Чи цей материнський голос почують у Римі?

Дописи з життя громад, установ, організацій чи осіб мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками й писати розбірливо. Дописи слід надсилати до десяти днів після відбуття даної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи й правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища, не скорочуючи їх. У випадку англійських імен чи назв треба дати в дужках і їх.

Степан Процик

СТРУКТУРНІ ЗМІНИ В УКРАЇНСЬКІЙ ГРОМАДІ

(Після IV СКВУ)

I

Започаткована на XIII Конгресі УККА 1980 року поляризація організованого життя української громади прибирає зараз конкретніші і виразніші форми. Повних три роки нерішучости, надмірного прив'язання до штучних концептів організованих суперструктур і в договорення кількох групових лідерів між собою про долю всієї громади, не затерли здорових стремлінь великої частини громади до правопорядку і до налагнання стосунків на кращій і соліднішій громадській базі. Таким будуючим стремлінням уділено визнання на IV-му Конгресі СКВУ завдяки акредитації двох центральних організацій, УККА і УАКРади, з уділенням їм по половині, призначених для ЗСА 6-ох мандатів СКВУ. Передумовою визнання двох центральних організацій ЗСА ентузіястичним IV Конгресом, який, щодо його змісту, форми, організації і дисципліни залишив немало до побажання, є вимога спільного, централізованого і об'єднаного виступу обох централь назовні, (спеціяльно перед урядовими й етнічними чинниками), і вимога їхнього майбутнього поєднання назад у одній організаційній структурі.

У післяконґресовому періоді концентрацію активних громадських сил у двох центральних організаціях — УККА і УАКРаді — не тільки що узаконнюється, але й унапрямлюється. Це випливає із формального умандатовання тих двох організацій на СКВУ, і також із зобов'язання тих організацій виплачувати квоту фінансових зобов'язань до СКВУ по половині. Щоб це виконати — обидві організації мусять бути активні, мобілізувати навколо своїх програм громадянство, втримувати контакт з громадою через свої осередки, шукати загального схвалення їхньої політики, вести прикладну фінансову господарку й опертися на фундамент широких кіл суспільства. (Це стосується структуральних і оперативних критеріїв обох організацій однаково. На їхні ідеології, програми й інші суттєві справи, які є у них різні, в цій статті нема місця).

Перша частина постанови СКВУ про спільні виступи оправдана вимогами сучасного дня, не багато згоджується з другою її частиною, яка говорить про структурне злучення обох центральних організацій у одну. До того, в постанові не згадано ні одного з основних елементів характеру передумов такого поєднання двох окремих організацій, (програмові засади, права, і обов'язки правних і фізичних членів, розподіл відповідальностей поодиноких клітин керівництва, спосіб його умандатовання, контроля й інше); відсутні також пропозиції стосовно характеру проводу такої центральної організації, яка має репрезентувати весь політичний профіль громади: має це бути олігархія, а чи демократія. Без такого окреслення кожне балакання про єдність буде пустим.

У пошукуванні за логікою сучасного становища приходиться вірити, що треба було роз'єднати центральну організацію, на те щоб її знову об'єднати; треба було узаконити і затвердити обидві на це, щоб потім була одна.... Такий суспільний дивогляд витворився завдяки обставині, що рішення в справі двох репрезентацій було зроблене в останній годині IV СКВУ без попереднього обговорення, без підготови, і завдяки типовій соціяльній психології українських ізгоїв, характеристичній мобілізацією людських емоцій навколо пустих, але патріотичних фраз, демагогічним переміщуванням групових і загальнонаціональних понять і укритими тенденціями домінувати форум. В цій атмосфері рішаючим фактором була, усе таки, недостача умандатованих голосів В. Фронтові, який, прикриваючи поразку, постарався осягнути максимум доброго враження (в поганому положенні) додатковими вправами в пустій об'єднувальній фразеології.

Настирливе бажання єдности і небажання застановитися над методами створення її — це наша постійна недуга. Миротворчими заходами останніх трьох років, хоч якими шляхетними вони не були б, і незалежно від кого вони не походили б, від церковних чи цивільних чинників, не вдалося осягнути яких небудь успіхів. Неконкретні пропозиції не можуть принести конкретні результати, а порожнеча продовжуватиме бути порожнечею. Тому коекзистенцію двох центральних організацій у ЗСА можна пояснити як мимовільний, але невипадковий збіг обставин, або можна і добачувати в цьому зворот громадської думки до кращого. У певних сферах української громади поняття громадської єдности існувало як панацея для усіх наших лих, як фактор автоматичного направлення невдач і як дорога до забезпечення кращого майбутнього. Через цю апологію єдности в більшості громадян витворилось поняття єдности механічної, єдности за всяку ціну, не зважаючи на те, що така єдність (яка вже існувала) виявилась не раз суспільстві фактором нікудишнім, і навіть деструктивним. Внаслідок такої інтерпретації єдности в громаді, і передусім у лідерів УККА, єдности очікується сьогодні у формі повернення усіх організацій назад у сучасну структуру УККА.

Інша думка, яка щойно формується, і ще не вийшла на форум в опрацьованому виді, шукає за новими засадами і формами центральної контролі, безпосереднього голосування одиниць та парляментарного правопорядку. Заки прийде до бесіди про ці підставові засади громадського життя обидві центральні організації продовжуватимуть існувати і задоволяти своїми програмами ці частини суспільства, які їх визнають.

(Продовження на ст. 3)

Марта Скорупська

ЧИ ТІЛЬКИ АПАТІЯ?

I.

У понеділок, 12-го березня цього року, Закордонне Представництво Української Гельсінкської Групи подало вістку, що того ж таки дня в Києві мав початися суд над українським журналістом Валерієм Марченком. Судили його повторно як „рецидивіста" за так звану „антирадянську пропаганду та агітацію". Свій перший термін — шість років таборів та два роки заслання — Марченко закінчив зовсім недавно, у 1981 році. Ще до закінчення процесу було мало причин сумніватися, що цей другий суд за другою частиною тієї ж самої всеосяжної 62-ої статті „Кримінального Кодексу" УССР винесе менший, ніж максимальний присуд: 10 років табору особливого режиму та п'ять років заслання.

І так 14-го березня прийшло потвердження, що суд закінчився і виніс передбачений вирок. Для 36-річного, важко хворого на нирки Валерія Марченка це — по суті — смертний вирок. Тим більше, що одночасно стало відомо, що стан його здоров'я на суді був такий поганий, що йому дозволили сидіти на процесі, а законом передбачене побачення з матір'ю після суду не відбулося з огляду на Марченкову неспроможність вийти на нього.

Чому повторюю ці сухі дані про чергову розправу над провідним українським правозахисником? Не сумніваюся, що до того часу, коли з'явиться ця стаття, пресове повідомлення ЗП УГГ про вислід процесу вже буде видруковане чи не всіма українськими газетами на поселеннях. І саме про це йдеться. Повідомлення видруковано, ще один факт репресії невинної людини задокументовано, і пересічний читач і українська спільнота у вільному світі, як цілість, спокійно чекає наступного числа газети, щоб довідатися, „що в світі діється".

І це тоді, коли події вимагають негайної й рішучої масової реакції, буквально тисяч телеграм і листів на оборону Марченка як до совєтських установ, так і до західніх урядових службовців та всіх професійних і поравозахисних організацій. Підкреслюю, масових, бо в таких акціях лише кількість визначає якість їхнього значення. А чи буде така акція — практика, на жаль, породжує сумніви.

Саме ці тиша і спокій, які сьогодні панують у нашому середовищі, коли йдеться про сучасну ситуацію в Україні, видаються мені небезпечнішими, ніж навіть ті події, що там проходять з механічною реґулярністю.

Повідомлення про повторний арешт Валерія Марченка в жовтні 1983 року друкувалося в нашій пресі таки зараз після того, як цей арешт відбувся. Протягом п'яти місяців як журналісти, так читачі їхніх писань благодушно чекали дальших вісток. Власне кажучи слово „чекали" тут ледве чи підходить, бо його значення передбачає свідомий акт, а саме — ждати настання чогось, розраховувати на визначений, слушний момент для здійснення чогонебудь, бути приготовленим для чогось і т. д. А коли б було таке чекання передбачуваного, то трудно уявити собі, щоб воно не викликало занепокоєння долею невинної людини і не виявилося в якихось намаганнях запобігти ймовірному фіналові драми. Але такого занепокоєння не було в випадку В. Марченка, як і не було його, коли своєчасно опубліковано повідомлення про повторний арешт у травні 1980 року поета Василя Стуса, і з подібною перервою на дальший розвиток подій надруковано інформацію про його засуд у жовтні того ж таки року на 15 років каторги. Ще більш непомітно відбувся такий самий засуд і з такими самими наслідками Зоряна Попадюка...

Слово „чекали" тут підходить хіба в його значенні „зволікати з чимнебудь, не діяти". Приклад такого слововжитку білодідівський тлумачний „Словник Української Мови" подає в репліці Леніна з однієї Корнійчукової п'єси: „Чекати не можна, бо можна загубити все".

Чим пояснити сьогоднішній стан апатії серед української еміграції до послідовного нищення всіх виразників національного духу на Україні? Чи переконанням з практики, що тутешні акції на оборону поодиноких людей дуже рідко вінчаються успіхом? Чи психологічною вже неспроможністю сприймати більше жахливостей ситуації завдяки фактажевому перенасиченню, яке перетворює індивідуальні трагедії в статистику (своєрідний варіянт „оверкіл")? Чи може чисто людською особливістю звикати до обставин, хай і найстрашніших, і пов'язаним з цим поворотом до порожніх патріотичних фраз, як випробуваний засіб протесту, що дає швидку й пряму душевну насолоду?

Вище наведені три можливості (а їх мабуть більше) належать до категорії, яку ще можна сяк-так пояснити. Практика справді показує, що оборонні акції, ведені на еміґрації, таки мало впливають на дію совєтської державної м'ясорубки в рамках „сьогоднішньої політичної коньюнктури" (ах, те улюблене кліше „думаючих" політиків з нахилом міркувати „світовими маштабами"!). Адже ж відомо, що кожна людина потребує бачити результати своєї праці, щоб черпати наснаги до дальшої дії. До того ж тих дисидентів сьогодні стільки, що за яким принципом вибирати, за кого заступатися і провадити акції?

Правдою є, що коли в 60-их та 70-их роках майже кожний свідомий українець знав усіх, хто сидить і за що сидить, то сьогодні навіть та мала горстка людей, яка ще займається цією справою, з трудом тямить навіть імена в довгому-предовгому списку в'язнів. Сам факт численности жертв уможливлює багатьом примиритися з „дійсністю". Є такі, що починають раціоналізувати, що чим більше буде арештів, то тим правдоподібніше зросте праведний гнів серед народу в Україні, який виллється у всенародний опір (забуваючи при цьому, що тут, на Заході, де ні на кого не чатує „секретний сотрудник органів", зростання репресій в Україні та загальний наступ Москви на все українське аж ніяк не переливається в праведний гнів і дію).

Це так само небезпечні надії, як ті, що їх покладають у багатьох колах на невичерпну живучість українського духу, який з кожною відлигою, нібито самочинно і стихійно, породжує нові покоління велетнів української культури. Що історія це до певної міри потверджує, ще не означає, що це закономірність майбутнього. Крім неспівмірно високої ціни, яку платить українська нація за кожне нове „відродження", варто також пам'ятати, що не тільки ми беремо лекції з історії, але й наші вороги (як інакше пояснити новий закон про примусове навчання російської мови вже від дошкільних закладів і багато інших більш чи менш тут відомих заходів, скерованих явно на те, щоб не повторювалися ті осоружні культурні „витівки" на Україні?).

Примирення з „дійсністю" також зводить декого на манівці традиційно української форми боротьби на папері.

Не йдеться про арґументовану полеміку чи викривання фактів, які сьогодні загрожують самому існуванню нашої батьківщини, а про давно запрограмовані формули лайки та „крилатих" епітетів на адресу „червоного окупанта". Самі по собі ці засоби великої шкоди не наносять обабіч кордону.

Але другий бік цієї медалі потенціяльно шкідливий. Це так звана „героїзація" всіх „мучеників за національну ідею", незалежно від консеквенцій такого іконопису для жертв цього стилю. Я свідомо вживаю тут слова жертва, бо тільки так можна описати трьох колишніх політв'язнів, з якими недавно перевела „уявні інтерв'ю" Марія Галабурда-Чигрин на сторінках „Шляху Перемоги" (19 і 26 лютого та 4 березня ц. р.).

Я аж ніяк не ставлю під сумнів того, що Ірина Калиниць, Стефанія Шабатура та 88-літня старушка Ніна Суровцева — це справжні героїні. Але як пояснити намір їхньої уявної співбесідниці, яка вкладає їм в уста репліки, що за них вони завтра можуть бути змушені наново по-геройськи заплатити роками ув'язнення. Що ці інтерв'ю уявні, нема найменшого сумніву вже хоч би й тому, що навіть найделікатніша грамотна людина не візьметься серйозно відповідати на такі запитання, як: „Вас, мабуть, вивезли у табори Мордовії, яке враження вони зробили на Вас?" („Чула, що ви відвідували Гавайські острови. Як ви їх любите?"). Що саме такий стиль подорожніх нотаток властивий тільки М. Галабурді-Чигрин, свідчить і нею скопонована відповідь Ірини Калинець на інше питання: „Мордовські степи трудно описати — їх треба бачити. Там коні видаються іграшками, а село — химерною картиною на безмежжі..." („Шлях Перемоги", 19 лютого).

(Продовження буде)

„Листи читачів" повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через два інтервали Лист повинен торкатися тем, порушених тільки на сторінках „Свободи". Реагувати слід до десяти днів після опублікування матеріялу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови.

„ОСЕЛЕДЕЦЬ УЗХ В ЧИКАҐО

Автор допису „Висліди харитативної діяльности УЗХ у Чикаго" („Свобода" ч. 57 з вівтірка, 27-го березня ц.р.) прохає повідомити що „Оселедець" УЗХ відбудеться не 8-го квітня, як було подано у дописі, а в суботу, 7-го квітня. — *Ред.*

Трой...

Закінчення зі ст. 1.

частини, кадри УПА. Під його проводом УПА витривала сім років, і навіть після його смерти частини УПА ще ставили опір окупантам України.

Сумівка Христя Хорват прочитала поему І. Хмеля „Славній пам'яті ген. Р. Шухевича-Чупринки". Упівець Д. Хорват прочитав „Звернення Воюючої України до української еміграції". Вкінці В. Боднар подякував виконавцям програми.

Українським національним гимном закінчено сходини. Почесну стійку обабіч портрету ген. Т. Чупринки держали упівці В. Коцур і В. Роман. Трой має довгу традицію таких святочних сходин, присвячених Командирові героїчної УПА.

43-ій Відділ СУА ім. Олени Пчілки

запрошує на

ВЕЧІР

присвячений літературній творчості

ІКЕРА та в ЙОГО ПАМ'ЯТЬ

в суботу, 7-го квітня 1984 р., о год. 5-ій по пол.
в залі Освітньо-Культурного Центру
при 700 Седар вул., АБІНҐТОН-ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па.

В програмі: відкриття — **Анна Максимович,** слово про Ікера — **д-р Остап Тарнавський.** Твори читатимуть: **Режисер Володимир Шашаровський, Мистецька Студія Молоді, Лукія Гриців, Надія Оранська, Ірина Райнер.** В музичній частині: **тенор Богдан Чаплинський, дівочий хор „Русалка" під проводом Роксоляни Гарасимович.** При фортепіяні: **Оксана Білик, Роксоляна Гарасимович.** Оформлення сцени — **Орест Гарасимович.** Ведуча програмою: **Людмила Чайківська.**

По програмі: перекуска, кава і солодке.

Вечір в цілости буде фільмований фото-студією „Мева". Прихід на посмертне видання творів.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки та огляди, повинні присилати разом з двома примірниками даного твору до редакції „Свободи" також адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

КОМІСІЯ ШЕВЧЕНКОЗНАВСТВА
УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім. ШЕВЧЕНКА
та УКРАЇНСЬКОГО НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ ГАРВАРДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

запрошують до участи

В ЧЕТВЕРТІЙ

НАУКОВІЙ ШЕВЧЕНКОЗНАВЧІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

присвяченій 170-річчю народження Поета

з такою програмою:

Відкриття .... **ЯРОСЛАВ ПАДОХ**
„Спов'янські ріки: Шевченко проти Пушкіна?" .... **ЮРІЙ ШЕВЕЛЬОВ**
„Питання батька в поезії Шевченка" .... **БОГДАН РУБЧАК**
„Шевченко й українська народна пісня" .... **ПЕТРО ОДАРЧЕНКО**
Закриття .... **ОЛЕГ ФЕДИШИН**

Керівник програми — **ЛЕОНІД РУДНИЦЬКИЙ**

Після програми ТОВАРИСЬКА ЗУСТРІЧ при ПЕРЕКУСЦІ

Конференція відбудеться

у суботу, 7-го квітня 1984 р. Початок о год. 4-ій по пол.
в новім приміщенні Наукового Товариства ім. Шевченка
Ч. 63 Четвертої Авеню, біля Астор Пл. в Ню Йорку, Н. Й.

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ
136 Друга Авеню — ДІМ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ

П'ятниця, 6-го-го квітня 1984 р. Початок 7-ма год. веч.

„Китай — кордони відкрились"

Доповідь про сучасний Китай, ілюстрована прозірками виголосить

інж. арх. Богдан Ґеруляк

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п. інж.

ОСИПА ІВАНА КУЗИШИНА

нашого Дорогого й Незабутнього
СИНА, БРАТА І НАРЕЧЕНОГО,
що помер несподівано на 27-му році життя

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

в суботу, 7-го квітня 1984 р., о год. 8:30 ранком
в церкві св. Ів. Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.

Просимо ласкаво згадати Покійного у своїх молитвах.

ПОДЯКА

Складаємо найщирішу подяку о. пароховi М. Кучмякові за відправлення Парастасу, Похоронної Літургії та відпровадження Покійного Осипа на Вічний Спочинок. Щиросердечно дякуємо п. М. Добошеві й Хористам, що співом звеличали похоронні відправи.

Найсердечніша подяка Родині, Приятелям, Знайомим, Сестрам і Учителькам школи св. Івана Хрестителя, що великою участю у похоронних відправах віддали останню пошану Покійному Осипові й відпровадили Його на Вічний Спочинок, а нам зложили співчуття й сердечну підтримку у найтяжчих хвилинах нашого горя.

Дякуємо Всім за численні Служби Божі, квіти та пожертви на добродійні цілі.

Зокрема щира подяка за велику поміч панству М. Кормило в час похорону.

Дякуємо Родині з Філядельфії і інших місцевостей, що так численно прибули на похорон, а зокрема щира подяка п-ні Софії Кусень за надгробне прощальне слово.

Щира подяка п. В. Дитиняк з Картерету і всій їхній Родині, що так численно відвідали Покійного Осипа й відпровадили Його на Вічний Спочинок та своїм співчуттям допомагали нам пережити велику втрату нашого Дорогого Сина.

Щира подяка Панам, що несли домовину.

Подяка похоронному заведенню Литвин і Литвин за совісну і солідну обслугу.

Нехай Всевишній Господь винагородить Вас усіма ласками, а душу Покійного Осипа Вічною Пам'ятю, а земля нехай буде Йому легкою.

Дякуємо п. Б. Процюкові за збірку на тризні на добродійні цілі в сумі 355 дол.

На виховання молодих священиків	$100.00
Пресовий Фонд „Шляху Перемоги"	100.00
Визвольний Фонд	100.00
Радіопрограму оо. Василіян в Ню Йорку	30.00
Церква в Потребі	25.00

РОДИНА

Українське Патріярхальне Товариство в ЗСА — Відділ в Ню Йорку

подає до відома, що

ТРАДИЦІЙНЕ ПАТРІЯРХАЛЬНЕ СВЯЧЕНЕ

вібудеться в неділю, 13-го травня ц. р., в залі Українського Народного Дому, Друга Авеню, Ню Йорк, Н. Й.

УПРАВА

УВАГА!

ДО ВСІХ УКРАЇНЦІВ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ! МИ ПОТРЕБУЄМО ВАШОЇ ПОМОЧІ—

Це наше тисячоліття 988 - 1988

Тисяча років тому, ми українці стали християнами під проводом нашого великого Святого, князя Володимира Великого. Це й причина великого святкування. Ми не можемо позволити, щоб ця подія була поминена, зменшена або усунена.

ЦЕ НАША СПАДЩИНА.

Ми українці були наділені багатою релігійною і культурною спадщиною. Це не прийшло нам легко. Наші предки, наші родини, мусіли за це боротися, вони віддали за це своє життя. Для нас українців не остає нічого іншого, як живучи в вільні країні практикувати свою релігію і тим самим спричинитися до збільшення цеї спадщини для наших дітей і грядущих поколінь. Секретаріят Тисячоліття бажає розвинути й зберегти цю спадшину. **Та ми потребуємо вашої помочі.**

ЦЕ НАША КУЛЬТУРА

Ми є гордовитий нарід. Ми гордимося нашою культурою—співаємо, танцюємо. Наша пожива неперевершенна. Ми маємо великих артистів, великих мислителів. Тепер коли то приходить хвилина радости й віднови, стараймося створити різні твори, щоб прославляти дари Божі зглядом нас. Секретаріят бажає замовити артистів, щоб змалювали гарні ікони. Повинна бути написана опера, що представляла б хрещення українського народу. Треба б написати історію християнства в Україні, історію Української Католицької Церкви в вільному світі, більше число релігійних творів у відношенні до Тисячоліття—все це для того, щоб передати наступним поколінням багатство нашої спадщини. **Та ми потребуємо вашої помочі.**

ЦЕ НАША РЕЛІГІЯ.

Його Святість, Папа Іван Павло II, ось так описав цю велику подію у своєму листі до Кардинала Йосифа Сліпого при нагоді оголошення тисячоліття:



Так приходимо до року 988, коли князь Володимир, внук блаженної Ольги, почав поширяти християнську віру серед усього населення своїх городів, і він теж зарядив, щоб усі мешканці його столичного городу перед ним, його родиною і грецьким духовенством публично і спільно охрестились в ріці Дніпро. Таким, отже, чином почав він поширення віри, найперше в межах свого князівства, а потім аж до крайніх місцевостей своєї країни «Русь».

Приходить час великого святкування, а ще більше час духової обнови. Найважливіше завдання Секретаріяту Тисячоліття це помогти українському народові в цій духовній обнові. Секретаріят бажає помагати парохіям планами, пропозиціями, і всякою літературою, щоб зміцнити духові сили. Вложено окремий Молебень, і ювілейний гімн появиться вневдовзі. **Та ми потребуємо вашої помочі.**

З'ЄДНАЙМОСЯ РАЗОМ!

Допоможіть нам зробити це Тисячоліття славним для українців де б вони не були. Ми звертаємося з просьбою до кожної родини в вільному світі, щоб вона своєю жертвою причинилася до відсвяткування Тисячоліття; це станеться, коли піддержимо Центральний Ювілейний Комітет для збереження української спадщини.

РАЗОМ МОЖЕМО ВЧИНИТИ ЩОСЬ ВЕЛИКОГО!

ПОДБАЙТЕ ВИКОНАТИ ТАКІ ЗОБОВЯЗАННЯ:

1. **Подбайте, щоб стати членом, що підтримує Центральний Ювілейний Комітет. Членська вкладка виносить 25.00 на 1984, 1985, 1986, 1987 і 1988 р. Платити можна по 25.00 кожного року, або заплатити одноразово суму 100.00.**
2. **Старайтеся продовжати свою духову й культурну працю в своїй парохії приготовляючись до Тисячоліття.**
3. **Притягніть свою родину й приятелів до праці повязаної з Тисячоліттям. Вашої помочі потребує Центральний Ювілейний Комітет як також Епархіяльний Комітет.**
4. **Заохочуйте інших, щоб підтримували Центральний Ювілейний Комітет.**

Золота Членська Карта буде видана всім відданим членам з благословенням Високопреосвященнішого Митрополита Максима Германюка, ЧНІ., що є головою приготувань Тисячоліття, як також з підписами преосв. Кир Михаїла Гринчишина, ЧНІ., Генерального Секретаря ювілейних приготувань Тисячоліття, та впр. о. Т. Кравчука, ЧНІ., Помічника Генерального Секретаря приготувань до Тисячоліття.

Приготовляйтеся тепер до Ювілею Українського Тисячоліття, 1988.

Не відкладайте! Виповніть і вишліть цю форму, щоб стати членом, що підтримує Центральний Ювілейний Комітет.

ПРОХАННЯ, ЩОБ СТАТИ ПІДТРИМУЮЧИМ ЧЛЕНОМ

Імя ____________________

Адреса ____________________

____

Парохія ____________________

Сума __________ **Замітка:** Офіціяльний решит—розписка буде виданий для вжиття при плаченню доходового податку.

Проситься висилати до: **Millennium Secretariat—Central Jubilee Committee,**
233 Scotia Street,
Winnipeg, Man., Canada R2V 1V7

Структурні...

(Продовження зі стор. 2)

Концентрація громадського життя ЗСА навколо двох центральних організацій; (яка прийшла природним шляхом двоподілу суспільства на ґрунті політичних переконань), наперекір усім, хто вважав XIII Конгрес УККА трагедією, стала нормалізуючим фактором, оправданим в реальному житті, і навіть конструктивним. Не прийшлося довго ждати на перші кроки лідерів обох організацій до започаткування бесіди в справі спільної програми на цей рік, що саме є тепер у процесі творення. Одна репрезентативна імпреза зовнішнього характеру, влаштована двома організаціями центрального рівня, матиме краще моральне і практичне значення ніж подібна імпреза влаштована одною організацією. Оскільки в структурах двох центральних організацій можна об'єднати ширший засяг громади як у одній, то це вже свідчило б про перевагу системи постійної стабілізації нашого суспільно-політичного процесу у двох ідеологічно і програмово здиференційованих крилах над системою втиснення усіх в одні організаційні рамки.

У результаті — визнання двох центральних організацій у ЗСА під умовою спільної дії назовні і поєднання їх в одну структуру в майбутньому створило нову й цікаву ситуацію. Даючи доказ обґрунтованости такому визнанні обидві організації є тепер активні, а рівночасно вони резиґнують із деяких своїх прероґатив в ім'я ширшої і солідніщої репрезентації назовні та централізації зусиль для кращого успіху спільних акцій. Паралельно зтим вони мають підготовляти майбутнє злиття обох організацій у одну централю, але напевно не на старих, скомпромітованих засадах, лиш на нових, більш розсудливих і справедливих.

(Продовження буде)

Вісті з Осередку св. Андрія в Норт Порт-Мінерал Спрінґс

У суботу, 10-го березня, наша соборницька громада відзначила 170-річчя народження та 123-ту річницю смерти нашого генія Тараса Шевченка.

Свято почалось відспіванням „Заповіту" та відкриттям свята культурно-освітнім референтом Е. Гринько вим, який згодом передав провадження дальшої програми д-рові Богданові Ничці. У першій точці Е. Семенюк виголосила вірш М. Дорошенка „На славу Тараса Шевченка". Святочну доповідь „Шевченко-еміґрант" виголосив ред. Орест Питляр. Глибокою аналізою з'ясував прелеґент душевні терпіння поета на примусовій еміграції у болючій ролі солдата на засланні 10 років, де у чужому жорстокому окруженні карався поет.

Довготривалими оплесками заповнена учасниками авдиторія нагороджувала прелеґента. Д-р І. Рудавський своїм чудовим баритоном відспівав дві пісні М. Лисенка „Гетьмани, гетьмани" та „Ой, Дніпре, мій Дніпре" і пісню М. Давидовича „Така її доля". Д-р І. Рудавський своїми численними гостинними виступами у нашій соборницькій громаді збагачує мистецьку вартість наших імпрез, а цим разом звеличав нашого генія.

У наступній точці з відчуттям відспівав М. Андрушко „Сонце заходить". Тріо, зложене з М. Андрушкова, інж. П. Грабовича та д-ра Б. Нички, відспівало М. Лисенка „Наш отаман Гамалія". Хор відспівав „Учітеся, брати мої" Котка.

Національним українським гимном закінчено це свято. Хор співав під батутою інж. П. Грабовича, при фортепіяновому супроводі його дружини д-р Я. Грабович.

ВЕҐ

В ТРЕТЮ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Незабутньої МАМИ І ТЕЩІ

бл. п.

ЄВГЕНІЇ з ПЕТРИКІВ ХРАПЛИВОЇ

що упокоїлася в Бозі дня 9-го квітня 1981 р.
у Лондоні, Онт., Канада,

будуть відслужені

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

у церкві Царя Христа в Лондоні, Онт.;
у церкві Успіння Пресвятої Богородиці при манастері оо. Студитів у Вудстаку, Онт.;
у церкві при манастирі „Студіон" у Кастельґандольфо в Римі, Італія.

Просимо Приятелів та Знайомих, зокрема ж колишніх Учениць Покійної, злучитися з нами в молитвах за Її Душу.

Дочка ЛЕСЯ ХРАПЛИВА-ЩУР
з мужем ОРЕСТОМ

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього відійшла від нас, несподівано
3-го лютого 1984 р. у Вічність
наша Найдорожча
ДРУЖИНА, МАМА, БАБУНЯ, СЕСТРА та ТЕТА

бл. п.

ОЛЕНА ПІСЬ МАЛКО

В ті дні нашого невимовного смутку, ми зазнали багато виявів співчуття і розради від Рідних, Приятелів і Знайомих. Ті вияви були великою підтримкою для нас.

Цією дорогою щиро дякуємо Всечеснішому о. **пароховi української католицької церкви св. Арх. Михаїла в Балтиморі Юрієві Маркевичеві, за переведення похоронних відправ, за прощальну проповідь у церкві, за відпровадження Покійної на місце Вічного Спочинку** і за Його **участь і молитву в часі тризни.**

Рівнож дякуємо дякові п. Ів. Радь, за його **службу в похоронних відправах.**

Наша щира подяка Всеч. о. Анатолієві Булавці **з місцевої української** православної церкви за його **молитви в похоронному заведенні.**

Сердечно дякуємо п. мгр. П. Фенчакові **за вміле переведення поминків, а п-ні Марії Булавці і п. В. Татчинові з місцевої Громади за прощальні слова в часі тих поминок.**

Не менше щиро дякуємо усім Присутнім, які взяли участь в похоронних відправах і поминках. Їхня присутність була великою розрадою для нас.

Наша щира подяка Усім, які жертвували **святі Літургії за спокій душі нашої Покійної**, за квіти і за **писемні та телефонічні вислови співчуття.**

Ми невимовно є вдячні Усім, які замість квітів зложили пожертви на Будівельний Фонд нової церкви св. Арх. Михаїла в Балтиморі, які разом виносили 1.310 долярів, а панам А. Чорному, Ст. Поліщукові і О. Стельмахові **за переведення тої збірки.**

Наше щире Спасибіг панству **М. і Л. Венґер і Їхнім Помічникам і Помічницям за влаштування тризни.**

Нехай Всевишній Господь **винагородить Усіх Вас своїми** ласками, а душі нашої Покійної **нехай дасть Вічний і Щасливий Спокій.**

В глибокому смутку:
муж — ІВАН
син — ІВАН РОБЕРТ з дружиною **САНДРОЮ** і внучкою ГЕТЕР
сестра — КАТЕРИНА ІВАНОВИЧ
кузинка — НАДІЯ
та дальша Родина

Зложили пожертви на Будівельний Фонд Нової Церкви:

$100 — І. Малко з Родиною;
по $50 — К. Іванович, С. і М. Кончак;
по $25 — J and A. Kovacs, B. and M. Bennett, **д-р А. Лемішка, д-р М. Ласійчук, д-р О. Дерій, А. Тимюк з Родиною, Ст. Купчик з Родиною, А. Марковський з Родиною, О. і І. Траска, Н. і І. Терзеєв, В. і О. Палійчук, О. і М. Поліщук, І. і Т. Корж, В. і Д. Пастушек, Т. Богай, А. і М. Чорний, Окружний Комітет УНС — Балтимор-Вашінґтон-Річмонд, Вірджінія;**
по $20 — І. і І. Балко, Л. і Ґ. Подоляк, М. Булавка, R. Kolody, **55-ий Відд. УНС, Т. Хархаліс, О. і Н. Зінкевич, Ю. і Р. Подоляк, П. Куглан, Б. Саламаха;**
по $15 — Д. Хариш, А. Ратич, Wm. Chiari;
по $10 — М. і М. Хома, Ст. Хай, С. і А. Поліщук, Є. Чорняк, М. Хархаліс, З. Куцаник, І. Яворська, В. Сушко, Я. Сушко, М. і А. Зобнів, Д. і М. Головей, Б. Чапельський, Б. Олексюк, В. Олексюк, Л. Хай, Н. Возьна, Ст. Басараб, М. Жук, А. Самутин, А. Лихолат, Д. Лихолат, Ст. і А. Яремчук, W. and C. Dubushak, **В. і М. Пересада, Я. і П. Шавяк, О. Івахів,** S. Cook, **М. Сідляк, В. Романовський, В. Верний,** H. and M. Butcher, K. Samchuk, **Ст. Поперечний, В. Будько, Р. і О. Ганас, М. і О. Коропецький, В. і О. Корж, В. і М. Стельмах, М. Гадзаман, Ст. і Ст. Поліщук, О. і А. Стельмах;**
по $5 — Й. Мармаш, Б. Войтович, В. і Ст. Татчин, Є. і В. Сигура, Є. Стельмах, П. Фенчак.

Зложив пожертву на Українські Студії в Гарварді:

$25 — Окружний Комітет УНС — Балтимор-Вашінґтон-Річмонд, Вірджінія.

Думки перед з'їздом брідчан у Торонто

У травні ц.р. в Торонто відбудеться з'їзд колишніх мешканців міста Бродів та околиці. Буде добра нагода стрінутись зі своїми знайомими, приятелями чи колишніми сусідами. З американського континенту вже зголосилося кілька сотень „добровольців" на цей цікавий з'їзд. Шкода тільки, що цей з'їзд не відбувався двадцять років тому; не прийде сюди ані покійний д-р І. Вассіян, ані д-р А. Жуковський, ані багато інших визначних брідчан, котрі відійшли з цього світу.

Місто Броди я побачив вперше в 1938 році, куди потягнула мене цікавість побачити на сцені Стефу Стадниківну. Пізніше, від 1939-43 року, ходив я там до середньої школи та працював в УДК як культурно-освітній працівник. У школі та Українському комітеті познайомився я із багатьма людьми, котрі мали великий вплив на формування характеру молодого покоління. Згадати б тільки учителів Вищої Торговельної Школи — С. Орищина, В. Сакалюка та В. Дутчака. Коли прийшов час творити дивізію, це саме вони зголосилися добровольцями, покнувши вдома малолітніх дітей, Це були люди, в котрих слово ніколи не розминалось із ділами. В Українському комітеті зустрінув я вперше д-ра Ю. Вассіяна, котрий майже рік пізніше вчив мене приватно німецької мови. Дивлячись на смагляве лице Вассіяна, я завсіди зв'язував його із ґетівським Фавстом. Яка шкода, що умови його життя в Америці спричинилися до його перевчасної смерти. Чому не створено йому в Америці можливости для інтелектуальної праці? Змарнувався великий талант. Там запізнався я також і з колишнім полковником Дмитром Ґонтою, котрий влітку 1943 року зі своїм тестем-лікарем їздили на Волинь лікувати поранених упівців. Під час одної із таких поїздок обидва вони попали вже в Бродах у руки ґестапівців. Пригадуються мені також постаті о. Зофійовського, о. В. Жолкевича, о. Куссого, о. Ковальчука, о. Клепарчука та о. Нагаєвського, котрі в часі німецької окупації працювали для нашого народу. Пригадується також і патріотична родина Капіїв, котрі вже на еміграції були готові кожної хвилини поділитися останнім куском хліба, особливо із дивізійниками. Оце тільки горстка людей, з котрими довелося мені зустрітися під час мого побуту в Бродах.

Під час німецької окупації Український комітет був центром, куди напливали клопоти цілого брідського повіту. Сюди кожного дня приходилил наші селяни зі скаргами: німці забрали у них корову, чи вивезли єдиного сина на невільничу працю до Німеччини. Голова Комітету С. Орищин і організаційний референт д-р А. Турчин завсіди з посвятою полагоджували ці проблеми. В Комітеті й рішалося питання, куди нам іти: до Дивізії, чи в УПА. Більшість середньошкільної молоді пішла за прикладом С. Орищина до Дивізії. У боях під Бродами дуже відзначилася 8-ма сотня тяжких скорострілів 29 полку, у котрій служило дуже багато брідчан. В Комітеті вперше побачив я пор. Германа, котрий пізніше загинув у бою під Бродами.

Пригадав я тут тільки горстку імен колишніх брідських громадян, ділами котрих можуть гордитися майбутні наші покоління.

На з'їзді в Торонто 26-27 травня ц.р. буде добра нагода пригадати собі грізні воєнні часи та подумати, як передати цей відтинок нашої трагічної історії майбутнім поколінням так, як це уже зробили наші сусідні повіти.

В. Сірський

Плянують IX семінар хорових диригентів

Українське Музичне Товариство Альберти заплянувало перевести IX-ий з черги Семінар хорових диригентів, який відбудеться в Едмонтоні в часі від 11-го до 26-го серпня 1984 року. Кожнорічні семінари, що їх переводить Українське Музичне Товариство Альберти, увійшли у сталий плян праці товариства; до успіху їх багато причинилися зацікавлення і фінансова допомога провінційного уряду Альберти, Фундації ім. Т. Шевченка, Товариства Взаємної Помочі, філії—УНО в Едмонтоні.

Успіх цих семінарів завдячується дуже добрій організації і підготовці програми навчання, за яку відповідає маестро Володимир Колесник. Маестро В. Колесник укладає програму навчання у такій спосіб, що кожного року вводить нову головну тему, яка є конечною для вивчення диригентсько-хорового мистецтва. Всі теми мають певну тяглість, а для початківців повторено теми з попередніх років. Це виявилося дуже успішним, доказом чого є те, що кожного року на семінар прибувають близько 30 учасників з різних міст Канади, Америки, а останнього року прибули на семінар двоє учасників з Сиднею, Австралія.

Цьогорічний семінар відбудеться в приміщенні Інституту св. Івана. Програма навчання обіймає такі теми: диригування: техніка диригування, історія диригентського мистецтва, фактори формування диригентської техніки; Семінарний хор: розспівування хору, вивчення та засвоєння хорових творів, диригування хором, вироблення техніки керування хором; Методика проведення хорових проб: технологія проби, принципи побудови хорових проб, диригент під час проби, складення пляну хорових проб, проба як творчий процес, види хорових проб, нотний матеріял на пробах, пов'язаність хорових проб; Керування церковним хором: аналіз клясичної Літургії, інтерпретація, виконавсько-вокальні вимоги жанрів Літургії, репетиційна праця над Літургією; Хорознавство: що таке хор, стрій, нюанси, ансамбль, елементи хорової техніки; Українська хорова музика: хорова музика в творчості сучасних композиторів (Людкевич, Ревуцький, Лятошинський, Г. Майборода); Церковна хорова література; Сольфеджіо та теорія музики; Хорове аранжування; Хоровий довідник.

Кожного року учасники семінару вивчають приблизно 12 нових хорових творів і цим збагачують репертуар своїх хорів. Учасники семінару мають нагоду працювати практично з семінарним хором, який є доповнений з хористів, членів різних едмонтонських хорів. Для тих, які прибудуть з поза Едмонтону, зарезервовані кімнати у приміщенні бурси Інституту св. Івана.

Успіх усіх попередніх семінарів спонукав Українське Музичне Товариство заплянувати гідно відсвяткувати X-ий Семінар хорових диригентів, який відбудеться за півтора року в серпні 1985 року. Для підготовчої праці переведення Ювілейного X-го семінару зорганізовано спеціяльний комітет, який вже намітив ряд різних проєктів, як зустріч учасників всіх десятьох семінарів, зустріч всіх викладачів, спеціяльні лекції, панелі і дискусії, зв'язані з проблемами хорово-диригентського мистецтва. Одним з важніших проєктів запланованого святкування є видання Альманаху-пропам'ятної книги, в якій буде поміщено всі програми навчання, програмки концертів, статті на музичні теми, як рівнож знімки і життєписи всіх викладачів і курсантів, які брали участь у поодиноких семінарах. Тому цим шляхом керівництво семінару звертається до всіх курсантів попередніх семінарів вислати на нижче подану адресу свої біографії і знімки, як теж коментарі відносно семінарів. У коментарях слід подати, в який спосіб ці семінари сприяли учасникам їх у розвитку диригентської майстерности.

Про ближчі інформації відносно 1984 і 1985 семінарів хорових диригентів треба звертатися на адресу: Ukrainian Choral Conductors Seminar, 9530—109 Ave, Edmonton, Alta., T5H 1C7, Canada.

Марія Дитиняк